

Provinciaal Museum Emile Verhaeren

In het idyllische dorp Sint-Amands-aan-de-Schelde bevindt zich het Provinciaal Museum Emile Verhaeren: een kleinschalig maar uniek museum dat focust op Verhaerens' rijke literaire erfenis.

VERHAEREN ALS DICHTER

Het oeuvre van de in Sint-Amands geboren Emile Verhaeren (1855-1916) bestaat voornamelijk uit poëzie, maar ook zijn theaterteksten, kortverhalen en kunstkritieken hebben zeker hun belang gehad. Als Vlaamse schrijver heeft hij die bijzonderheid dat hij zijn volledige oeuvre in het Frans geschreven heeft, de toenmalige internationale cultuurtaal bij uitstek.

Het poëtische oeuvre van Verhaeren telt zo'n dertig dichtbundels, die evolueren van naturalisme tot symbolisme en vitalisme. Het was onder meer doordat hij aan het symbolisme een sociale dimensie wist te geven dat hij zich een plaats in de literatuurgeschiedenis verworven heeft. De dichter schreef over de gewone dorpeling of de arbeider, over de neergang van het vredige plattelandsleven en de om zich heen grijpende industrialisatie in de steden. Hij had oog voor de sociale emanciperende bewegingen en was één van de eerste die over de moderniteit van de grote stad schreef in de dichtbundel *Les Villes Tentaculaires* (1895), die zelfs beroemde dichters als F.T. Marinetti en Majakowski geïnspireerd heeft.

Verhaeren had zowel voeling met de volksmensen, die hij onder meer beschreef in de reeks *Toute la Flandre* (1904-1911), als met de internationale elite - kunstenaars, schrijvers en intellectuelen - in de Europese grootsteden, waar hij nauwe vriendschapsbanden mee onderhield. Hij was een internationale figuur die zich voorstander toonde van

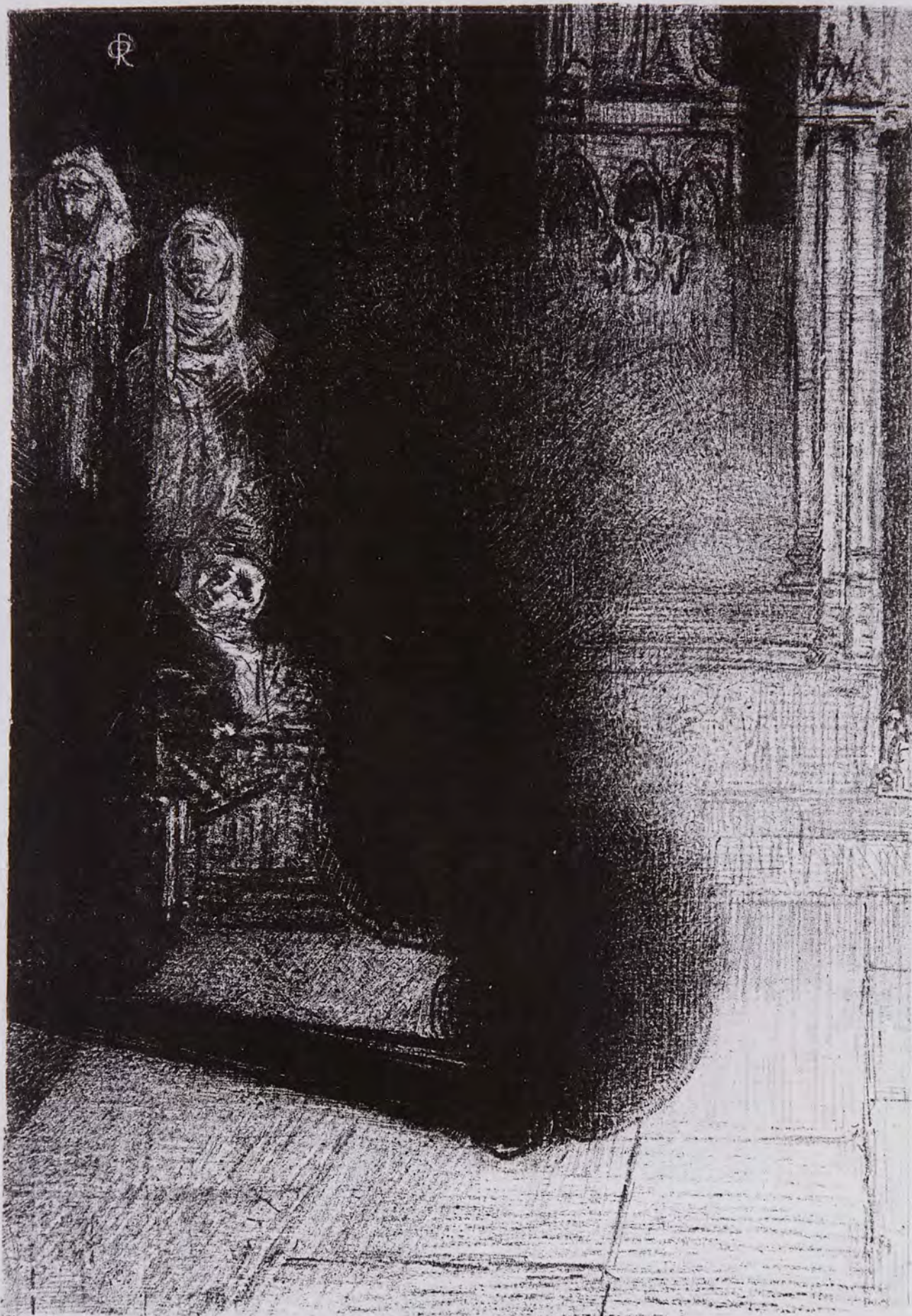
het ideaal van een verenigd Europa; een ideaal dat verwoord werd in het gedicht 'L'Europe' uit de bundel *La Multiple Splendeur* (1906). Hij droomde van een meertalig onderwijssysteem dat de toenadering tussen de volkeren zou bevorderen. Door zijn vernieuwende literaire activiteiten genoot Verhaeren reeds tijdens zijn leven internationale faam. Zijn dichtbundels en teksten zijn vertaald in een dertigtal talen.

Dichtbundel *Les Villes Tentaculaires* (1895) van Verhaeren, kaftillustratie van Theo Van Ruysseberghe

Foto van Emile Verhaeren door Eugène Guérin, 1888

Rechts: Portret van Emile Verhaeren door Georges Tribut, 1907

La Dame en noir;
Odilon Redon, titelblad
in dichtbundel Les
Flambeaux Noirs (1890)
van Verhaeren

Dichter aan tafel

Foto: P. Schockaert

Foto: Jeroen Opdebeeck

NIEUWE PERMANENTE PRESENTATIE

Het ontwerpbureau B-P project.297 van Monique Verelst uit Sint-Pieters-Leeuw realiseerde de scenografie. Zij koos voor een evocatie met lange en smalle, modernistische houten tafels, die elkaar kruisen in de centrale ruimte en die verder variabele posities innemen. Sommige tafels hebben een tentaculaire vorm als een grijparm, een andere heeft de vorm van een schoolbank, nog een andere ligt op haar kop. Voor het concept met de tafels inspireerden de ontwerpers zich op het bekende schilderij *De Lezing* van Théo Van Ruysseberghe (MSK-Gent), waarop men Verhaeren aan een tafel kan zien, omringd door enkele van zijn vrienden terwijl hij met veel omhaal een gedicht voordraagt. Het idee om mensen samen te brengen rond de tafel werd het uitgangspunt voor het ontwerp.

De tafels zijn voorzien van laden, waarin je naar hartenlust het werk van Verhaeren kan ontdekken. Dit concept laat toe dat er dynamisch omgesprongen wordt met de permanente collectie en het archief. Tijdens wisselende tijdelijke tentoonstellingen wordt de inhoud van de laden en de vitrinekasten voortdurend aangepast aan het behandelde thema.

In de tentoonstellingsruimte is er geen echt vast parcours dat moet gevolgd worden. In de verduisterde zalen dompel je als vanzelf onder in de symbolisch geladen taal van het begin van de twintigste eeuw. Je leest er gedichten en bewondert er bibliotheek uitgaven met rijkelijk uitgewerkte boeken en omslagillustraties van kunstenaars als Théo Van Ruysseberghe, George Minne, Odilon Redon, Fernand Khnopff, Lucien Pissaro, Aristide Maillol, Frans Masereel.

Sedert 2008 is de nieuwe conservator, dr. Rik Hemmerijckx verantwoordelijk voor het tentoonstellingsprogramma. Hij brengt literair-historische exposities waarin bepaalde facetten van Verhaerens oeuvre of persoon worden uitgelicht, en probeert die telkens ook te verbinden met hedendaagse tendensen in de kunst en de literatuur, om Verhaerens werk te actualiseren.

Zo wordt er momenteel in de zijlijn van de thematische tentoonstelling werk getoond van de jonge fotograaf Peter Waterschoot in confrontatie met fin de siècle werken van Spilliaert en Khnopff.

Isabelle De Baets

Binnenzicht Provinciaal Museum Emile Verhaeren

Fotograaf Peter Waterschoot, Entropia-reeks, fotoprints, 2009-2010 (5 uur 's morgens Aquarium)

Graftombe van Emile Verhaeren en Marthe Massin

Rechts: *Les Pêcheurs* (1912), ets van Ramah bij het gedicht van Verhaeren in de bundel *Les Villages illusoires*

Provinciaal Museum Emile Verhaeren

Open van 1 september tot 31 oktober 2010 tijdens weekends en feestdagen
Open tijdens de winterperiode enkel na afspraak

Emile Verhaerenstraat 71
2890 Sint-Amands
Tel. 052 33 08 05
www.emileverhaeren.be

